

прочитаного (радість, занепокоєння, жаль); про щось домовитись; відтворити сприйняте на слух, переказати, розповісти напам'ять; створити власні висловлювання (монологічні тексти), зрозуміти, критично оцінити прочитаний або прослуханий текст, висловити, у тому числі письмово, свою думку про нього.

Зазначені вміння актуальні в освітньому процесі в будь-якій ситуації спілкування і є, за висловленням В. Редька, «найтипівішими універсальними комунікативними вміннями» [2, с. 8].

Ключові слова: комунікативна компетентність, уміння і навички, формування, українська мова.

Список літератури

1. Гудзик І. П. Компетентнісно орієнтоване навчання російської мови у початкових класах (у школах з українською мовою навчання) : автореф. дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02. Київ, 2008. 40 с.
2. Концепція компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи / В. Г. Редько, Т. К. Полонська, О. С. Пасічник, Н. П. Басай; за наук. ред. В. Г. Редька. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 36 с.
3. Кохно Т. Н. Комунікативно-мовленнєві завдання як компонент змісту підручника української мови для ЗЗСО з навчанням мовами національних меншин. *Проблеми сучасного підручника* : збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 14 травня 2019 р., Київ : Педагогічна думка, 2019. С. 65–67. URL: http://undip.org.ua/upload/iblock/634/zbirnyk-tezy_12_tezy.pdf.
4. Омельчук С. А. Формування мовленнєво-комунікативних умінь учнів основної школи на завершальному етапі вивчення синтаксису : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2003. 20 с.
5. Фідкевич О. Л. Методологічні аспекти формування комунікативної компетентності у контексті навчально-методичної системи особистісно-орієнтованої освіти [Електронний ресурс]. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/704559/1/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B0%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8.pdf>.

Чернухін Є. К.,

кандидат філологічних наук,

провідний науковий співробітник відділу навчання мов національних меншин

та зарубіжної літератури,

Інститут педагогіки НАПН України,

м. Київ, Україна

ЗМІСТ І СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОГО ПОСІБНИКА КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ З ВИВЧЕННЯ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ В ЛІЦЕІ (В 10-11 КЛАСАХ)

З метою забезпечення розвитку і підтримки системи навчання мов національних меншин в закладах загальної середньої освіти України в попередні роки згідно концепції нової української школи (Нова українська школа, 2016), було здійснено видання низки підручників з новогрецької мови (О. Добра, Н. Воєвутко, О. Сніговська, А. Малахиті 2018;

2019). Проте як за обсягами викладеного в них матеріалу, так і за кількістю примірників їх використання є обмеженим й недостатнім для задоволення потреб більше ніж 50 закладів загальної середньої освіти в різних регіонах України, в яких вивчається новогрецька мова як іноземна.

На 2020 рік нами заплановано видання практичного посібника з вивчення новогрецької мови в ліцеї (в 10-11 класах), який містить методичні рекомендації для вчителів і тексти культурологічного спрямування, що значно розширить можливості викладачів у відборі навчальних матеріалів для проведення уроків.

Розроблений посібник має на меті насамперед забезпечення вчителів додатковими матеріалами для формування комунікативної компетентності учнів в її культурному аспекті.

Під час роботи над посібником були враховані досвід створення підручників для українських шкіл та досвід роботи з культурологічними текстами в українській та зарубіжній педагогіці на матеріалі різних мов.

Пропонований посібник містить передмову і 30 розділів (тематичних одиниць), які віддзеркалюють 30 культурних концептів, які орієнтовані на ознайомлення учнів з особливостями грецької культури в цілому й сучасного новогрецького світогляду зокрема.

У передмові до посібника обґрунтована необхідність такого роду матеріалів для українських шкіл, викладено концепцію відбору та структуризації текстів, запропоновано методику роботи з ними відповідно до різних форм і конкретної мети уроків.

У доборі новогрецьких текстів для розділів було зроблено акцент на актуалізацію найхарактерніших для грецької культури концептів, які були б одночасно найменш відомими для пересічного носія української культури.

Це, наприклад, такі теми, як: «Революція 1821 року», «Малоазійська катастрофа», «Громадянська війна», «Міфи й легенди» тощо. Тим не менше, в переліку тем є також є і загальнозначущі для людства теми: «Природа», «Море», «Мистецтво», «Інформатика», «Еміграція» тощо, до яких у новогрецькій культурі сформувалося особливе «національне» ставлення і сприйняття крізь призму рідної мови й культури в їхньому розвитку впродовж багатьох тисячоліть.

Оскільки посібник призначений для викладачів, усі тематичні розділи містять на початку передмову-вступ до теми. У передмові стисло змальовується тема, тобто конкретний соціальний або історичний феномен з огляду на його культурологічний характер, місце й значення в сучасній новогрецькій культурі, відзначаються ті риси феномену, які мають особливий вплив на носіїв новогрецької культури, а відтак виокремлюють їх серед інших національних культур. Ці супровідні тексти не претендують на повне висвітлення дотичної тематики, але мають дорадчий характер і покликані допомогти вчителям зорієнтуватися в репрезентації цього культурологічного матеріалу.

Після вступних порад представлено основні тексти обсягом у 2-5 сторінок, в яких висвітлюються ті чи інші аспекти тем, що розглядаються. Після текстів пропонуються низки завдань. Їхня кількість коливається в межах 7-10 питань (завдань), оскільки мета посібника надати лише орієнтовні типові питання до тексту, а також передтекстові і післятекстові завдання. Зрозуміло, що під час реального уроку їхня кількість і характер залежать від поставленої мети конкретного уроку, особливостей сприйняття учнями навчального матеріалу, їх когнітивних здібностей і рівня володіння мовою, професійних навичок і пріоритетів учителя.

Окрім основного тексту до кожного з розділів увійшли по два додаткових тексти меншого формату (до півсторінки) для більш глибоко розкриття теми. Відбір урахував передусім

емоційну складову і передбачав залучення автентичних прецедентних текстів: пісень, віршів, приказок і т. ін. До цих допоміжних текстів також запропоновані орієнтовні завдання або питання кількістю до 5 одиниць.

Усі новогрецькі тексти посібника відібрані з відкритих джерел: художніх творів, підручників сучасної грецької школи, періодичних видань, народної творчості тощо. Природно, що окремі тексти посібника для їх розуміння вимагають дещо глибшого знання мови й грецької культури в цілому, оскільки містять рідкісні, маловживані, застарілі або народні лексеми, вирази, ідіоматичні або синтаксичні конструкції тощо. Такі тексти забезпечені необхідними роз'ясненнями лексичного, етнографічного або історичного характеру.

Це значно полегшує реалізацію навчальної мети для вчителя, звільняє його від необхідності додатково шукати в довідковій літературі значення окремих слів, виразів, історичних реалій. Вважаємо, що використання таких оригінальних і складних текстів цілком виправдане на вищому етапі навчання мови й привчає до автентичних мовленнєвих контекстів.

Ключові слова: новогрецька мова, культурологічний аспект, комунікативна компетентність, практичний посібник.

Список літератури

1. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2016. [електронний ресурс]. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
2. Добра О., Воевутко Н., Сніговська О., Малахіті А. Новогрецька мова (рівень стандарту). Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою. Чернівці: «Букрек», 2018. 144 с.
3. Добра О., Воевутко Н., Сніговська О., Малахіті А. Новогрецька мова (рівень стандарту). Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Чернівці: «Букрек», 2019. 128 с.

Чижевський Б. Г.,

*кандидат педагогічних наук,
провідний науковий співробітник відділу економіки
та управління загальною середньою освітою,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В ПОСІБНИКУ ДЛЯ КЕРІВНИКА

Основними принципами державної інноваційної політики визначено такі: орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України; визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку; формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності; створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу; забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності; ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності; підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері; вжиття заходів щодо підтримки міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її